

Kuidas majandus taastub?

Märten Ross, Eesti Panga asepresident
27. august 2009

Käsitletavat teemad

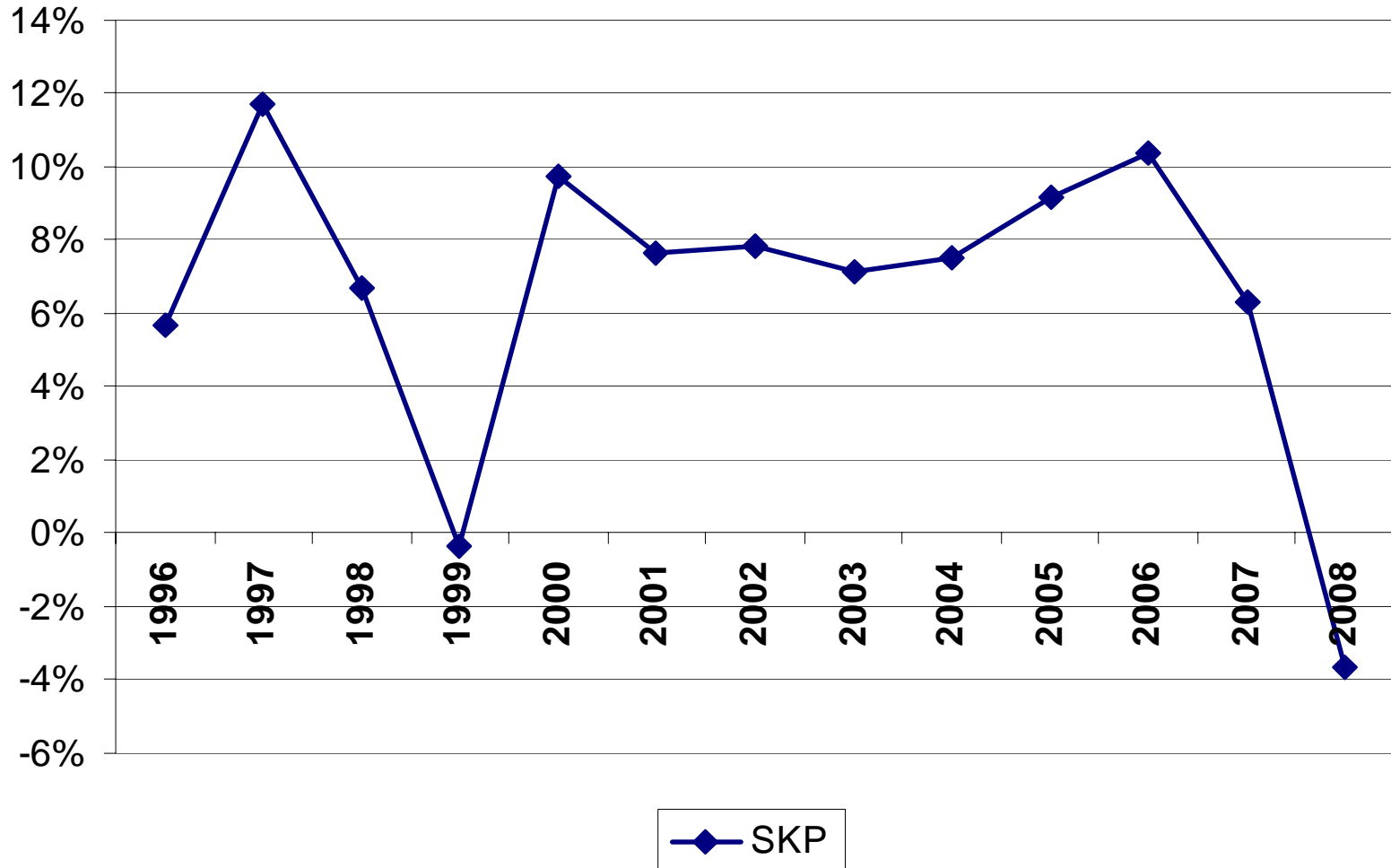
- Majanduse senine areng meil ja mujal
- Mida arvata tasakaalu näitajatest
- Meie vaade edasisele ehk kevadprognoosi paikapidavusele
- Poliitilistest valikutest ehk veelkord eurost

Eesti Pank
Bank of Estonia

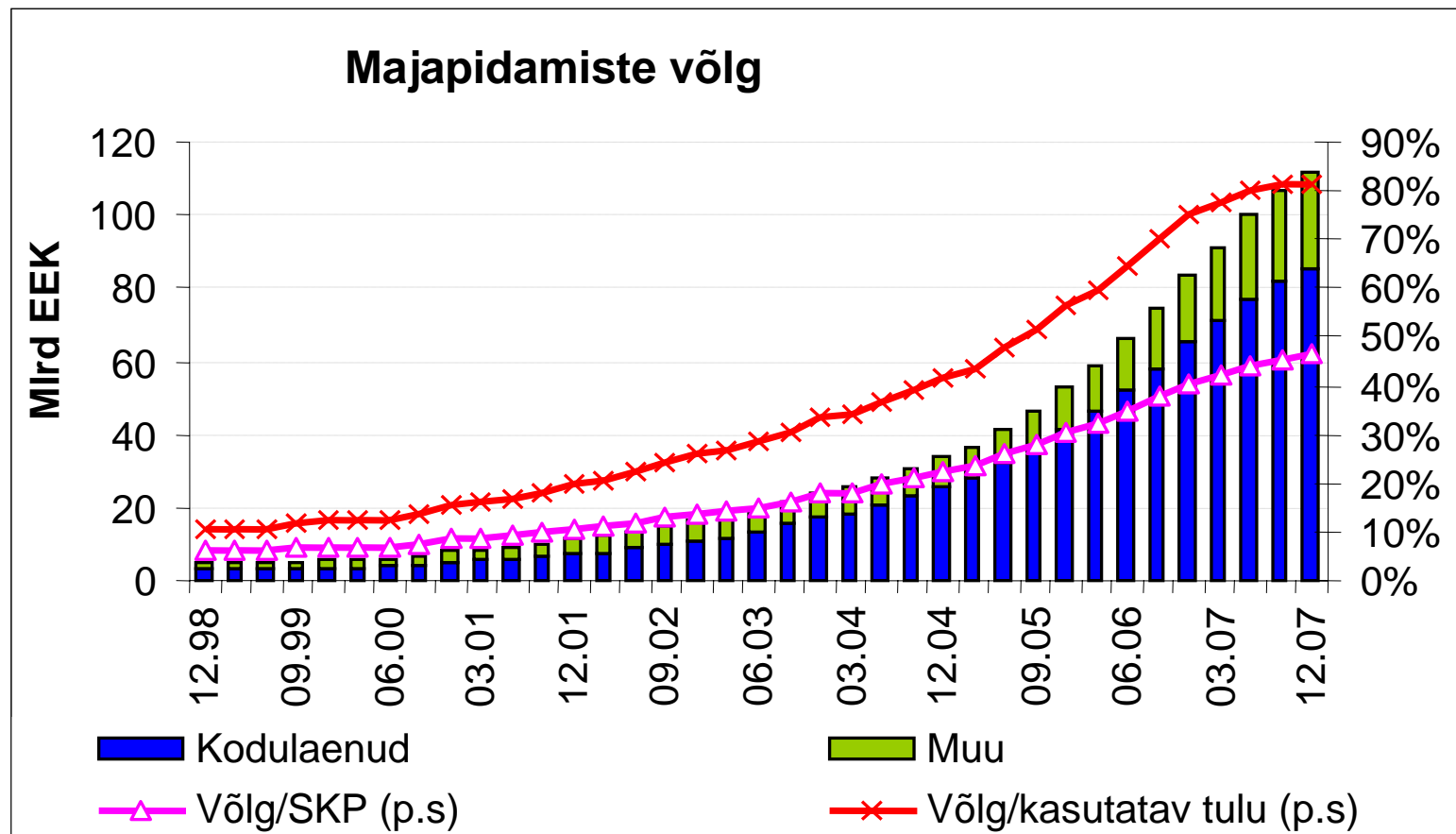

Mõned tähelepanekud tagasivaatepeeglist

Kasv oli kiire ja ühel hetkel pidi toimuma kohandumine (aga: millega ja kuidas kohanduda?)

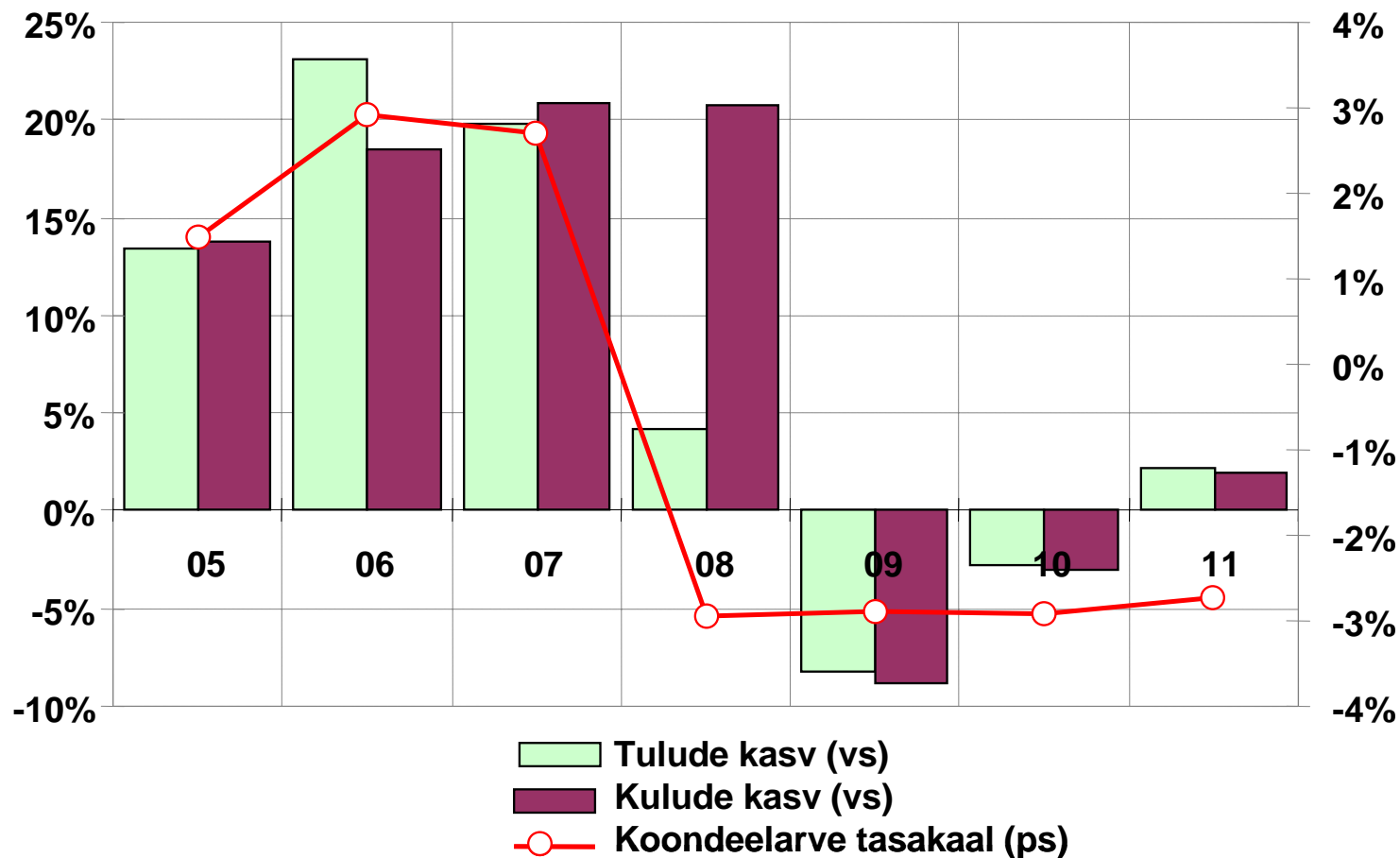

Kui oled optimistlik, siis võtad ju laenu ka ...

Tagantjärele tarkus?

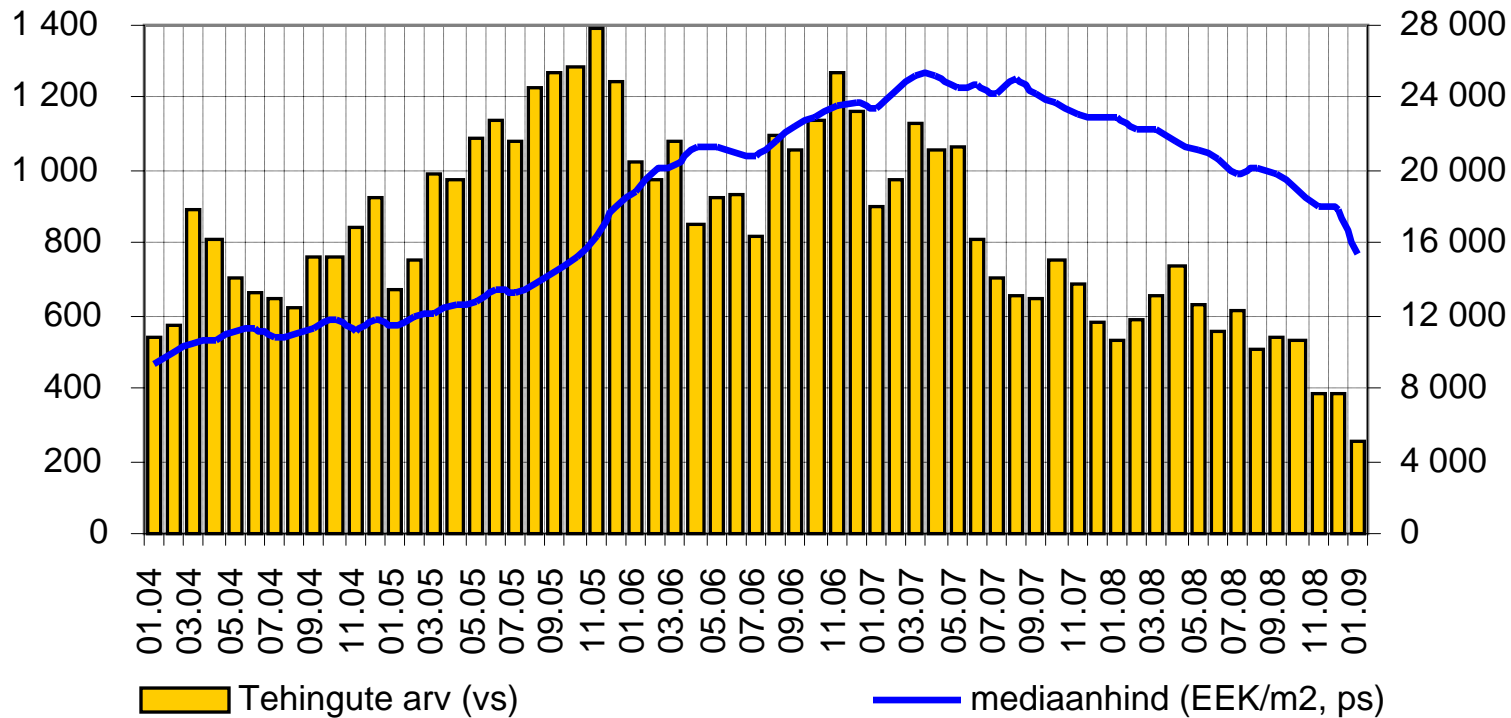
Kas oleks saanud ja pidanud pidurit varem tõmbama?

Ka esimesi pöördehetki ei usutud püsivat

Tallinna kinnisvaratehingud ja mediaanhinnad

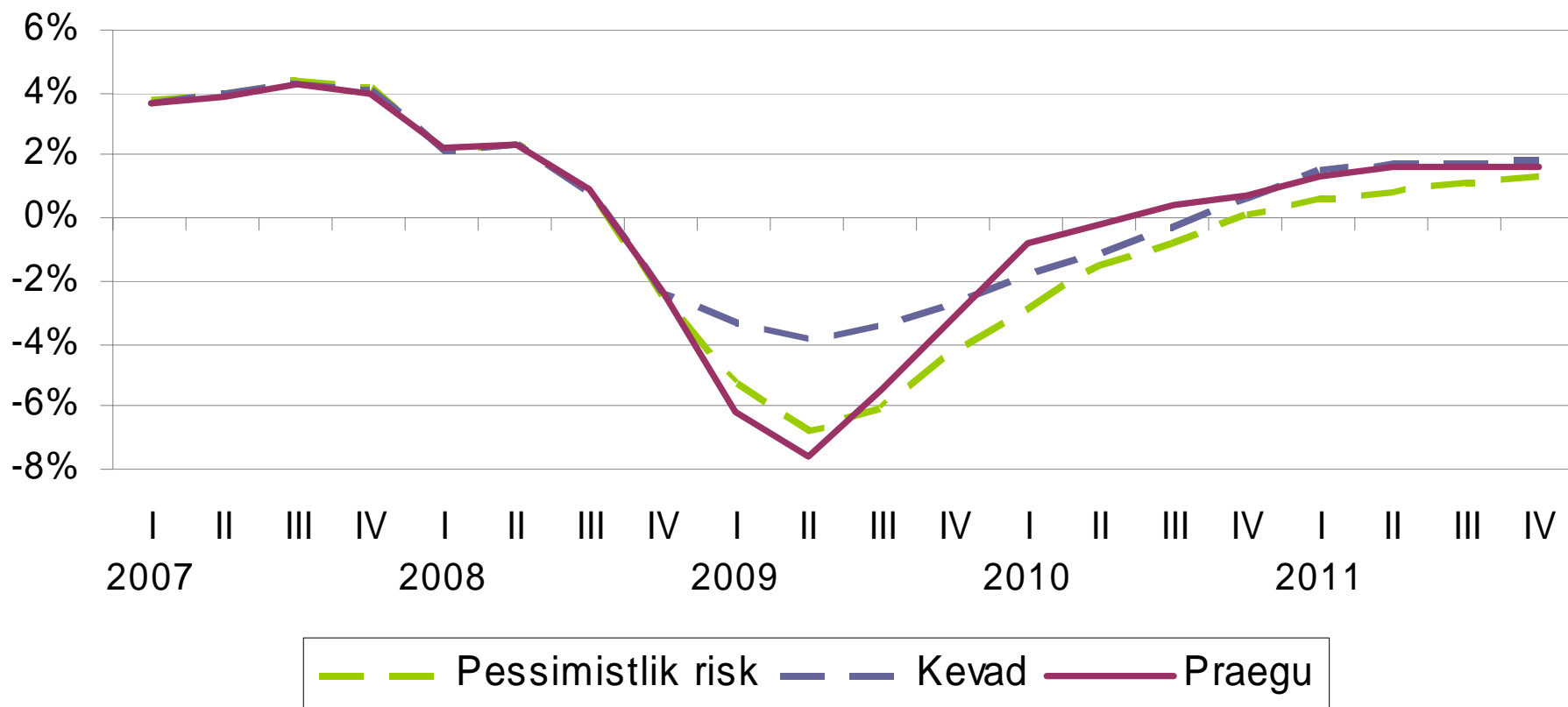

Andmed: Maaamet

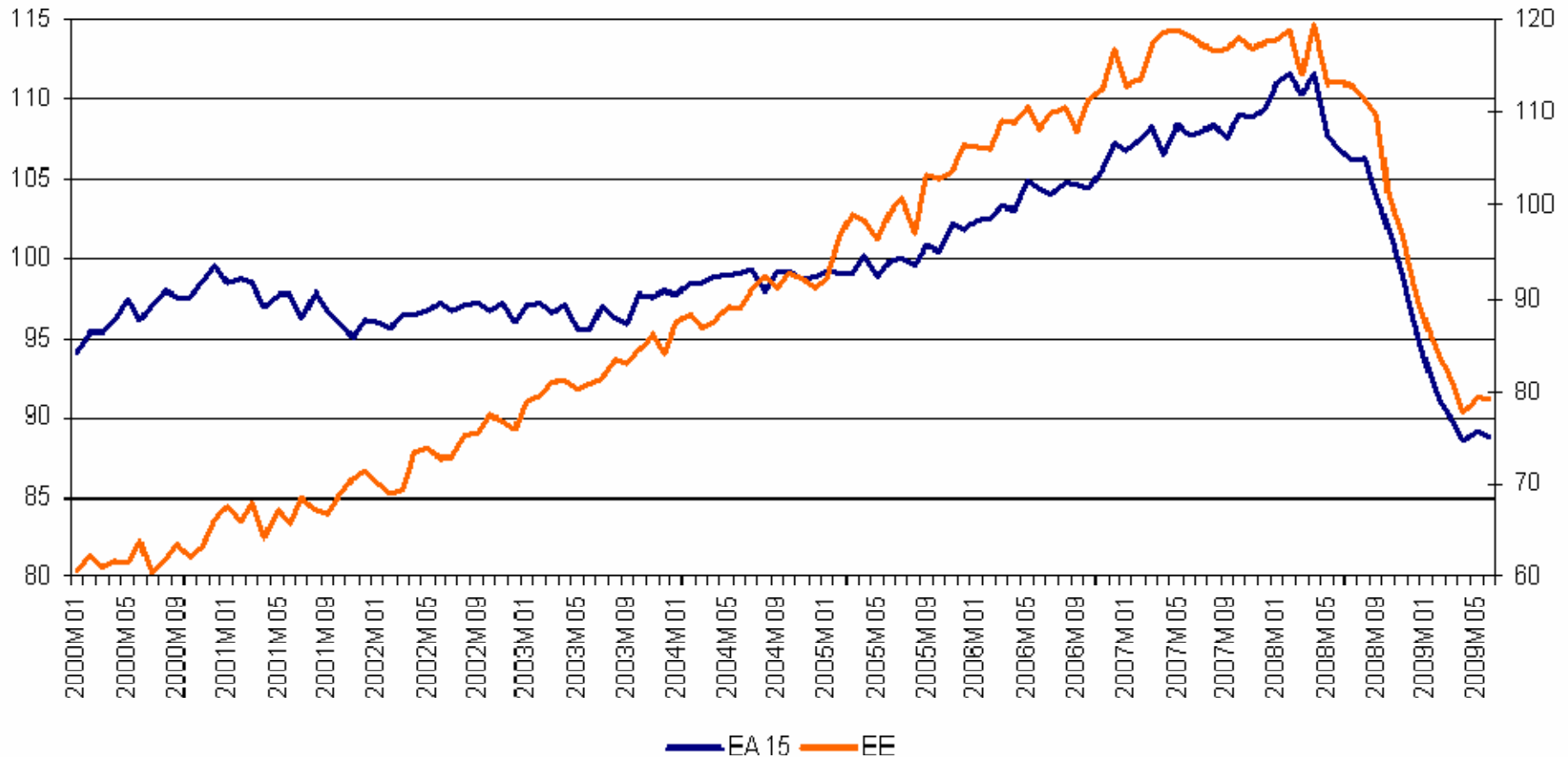

Välis- ja sisenõudlus:
languse põhi võib olla käes

Peamised kaubanduspartnerid: väliskaubanduse maht seni kehvem oodatust, parem kardetust

Euroopa ja ka meie tööstusstatistika toetab (vähemalt) “põhi käes” teesi

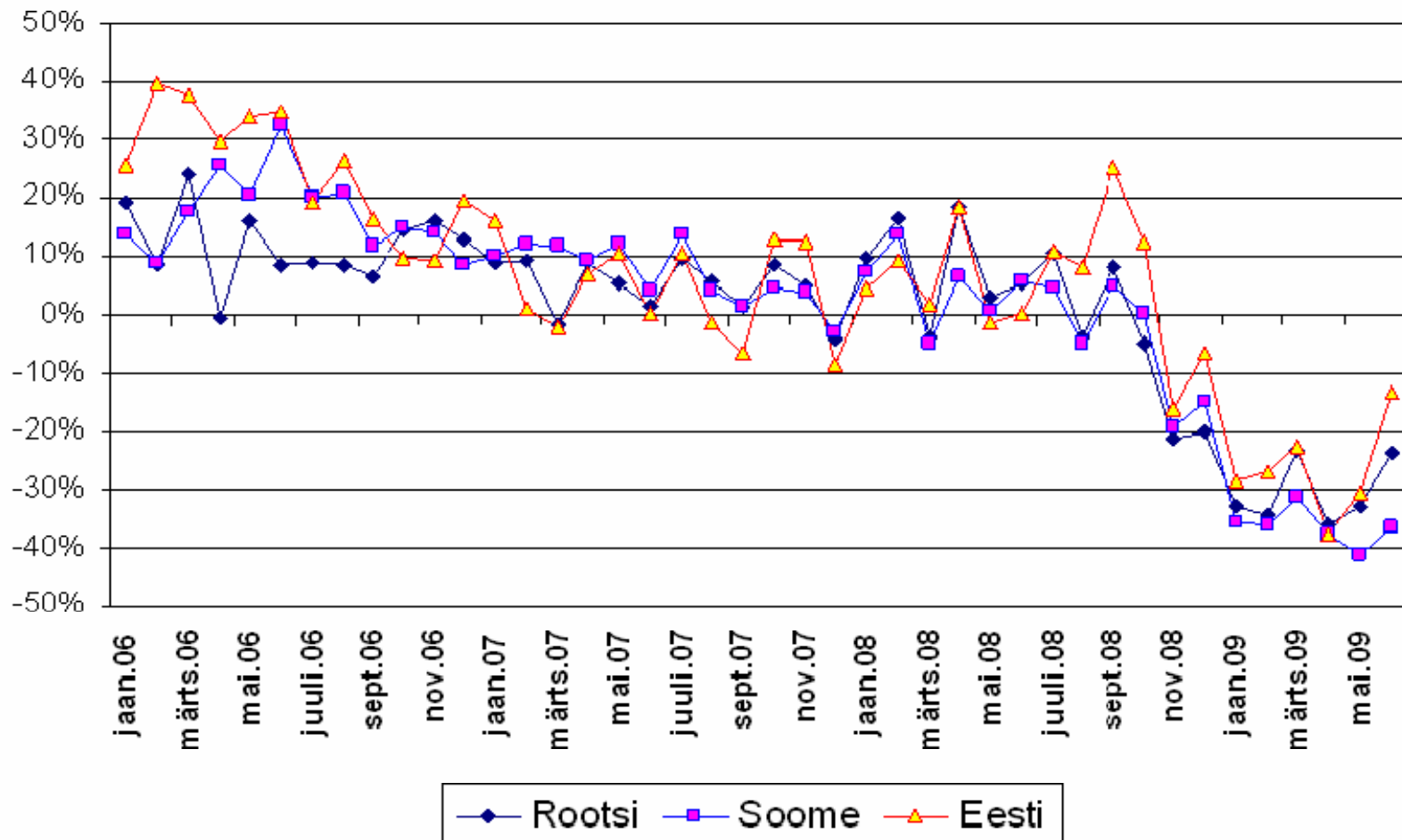

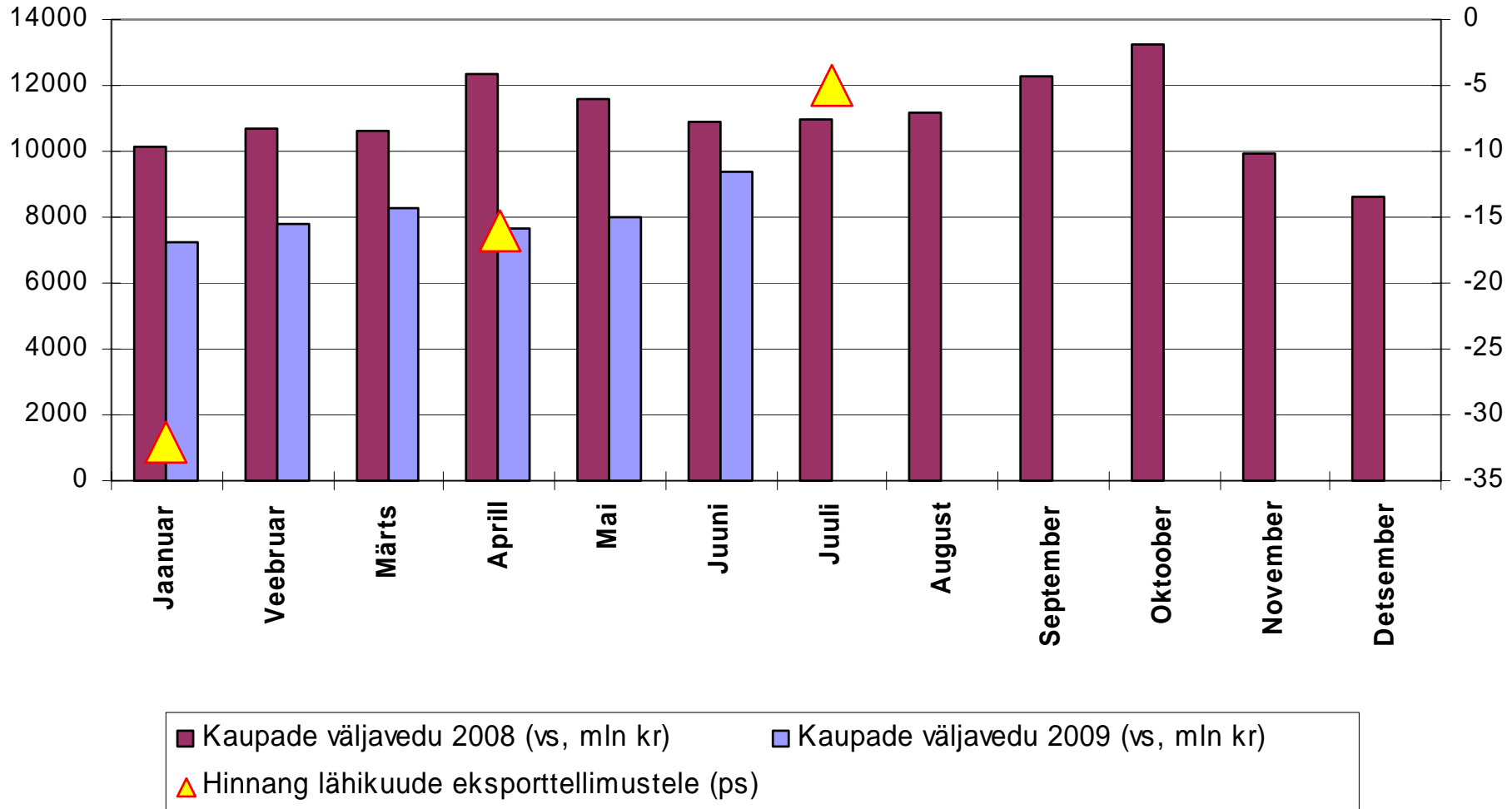
Kas väliskeskkond on püsivalt paranenud?

- Suurte riikide massiivsed riigi abipaketid on tähendanud:
 - erasektori võla osalist ülevõtmist
 - buumiaegse majandusstruktuuri toetamist riigi võla suurendamisega
- See oleks OK, kui viimaste kvartalite šokk oleks ainult 'erakorraline eksternaalsus'. Kuid kriis kajastas siiski ka varasemat liigvõlgnevust ning majanduse struktuuri ebakohti
 - Neid ebakohti kõrvaldamata pole põhjust rääkida kasvu püsivamast kiirenemisest

Eesti ekspordisektor: osa piirkondlikust ahelast

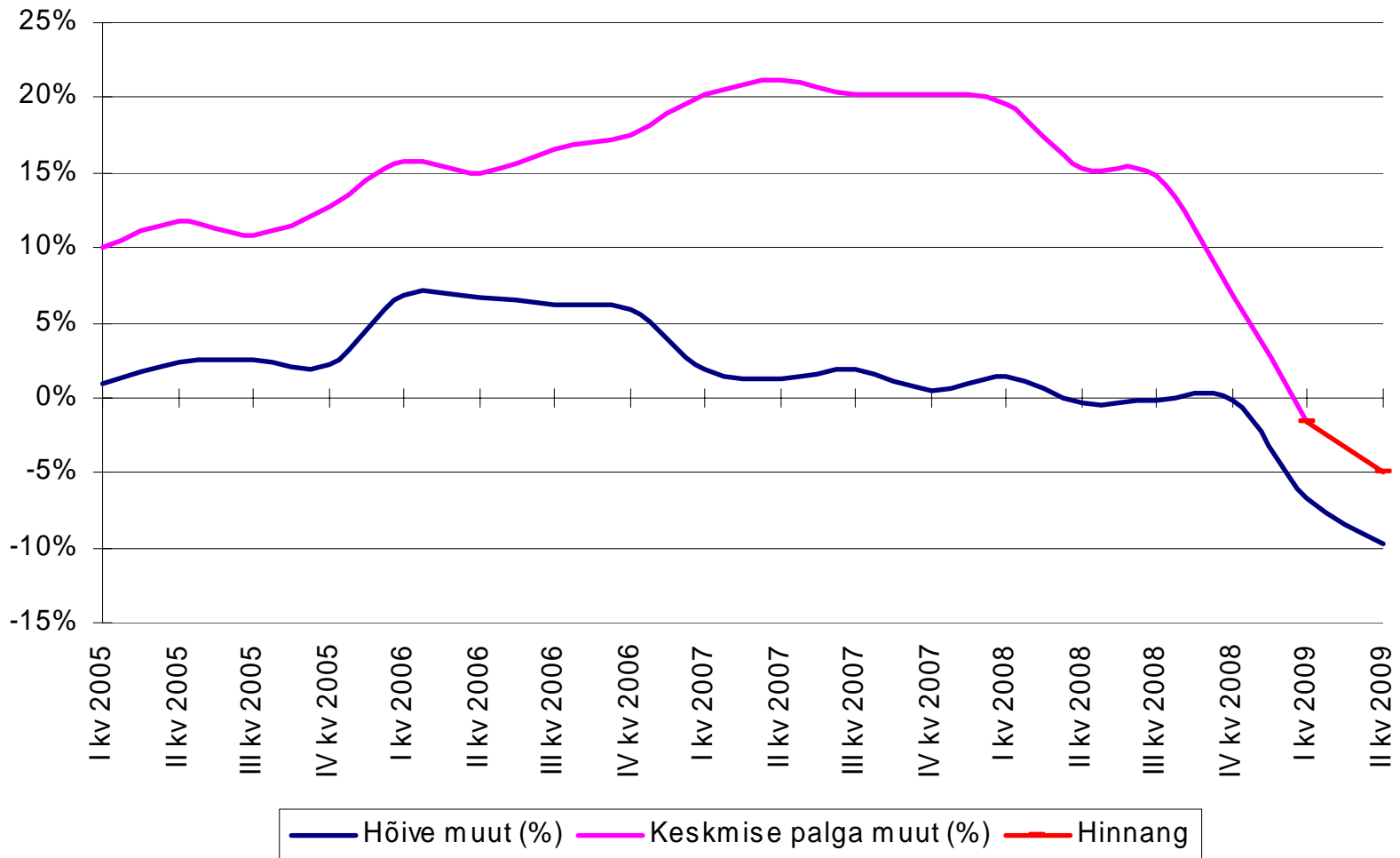
Kaubaeksport püsib aasta alguse tasemel, lühem väljavaade paranenud

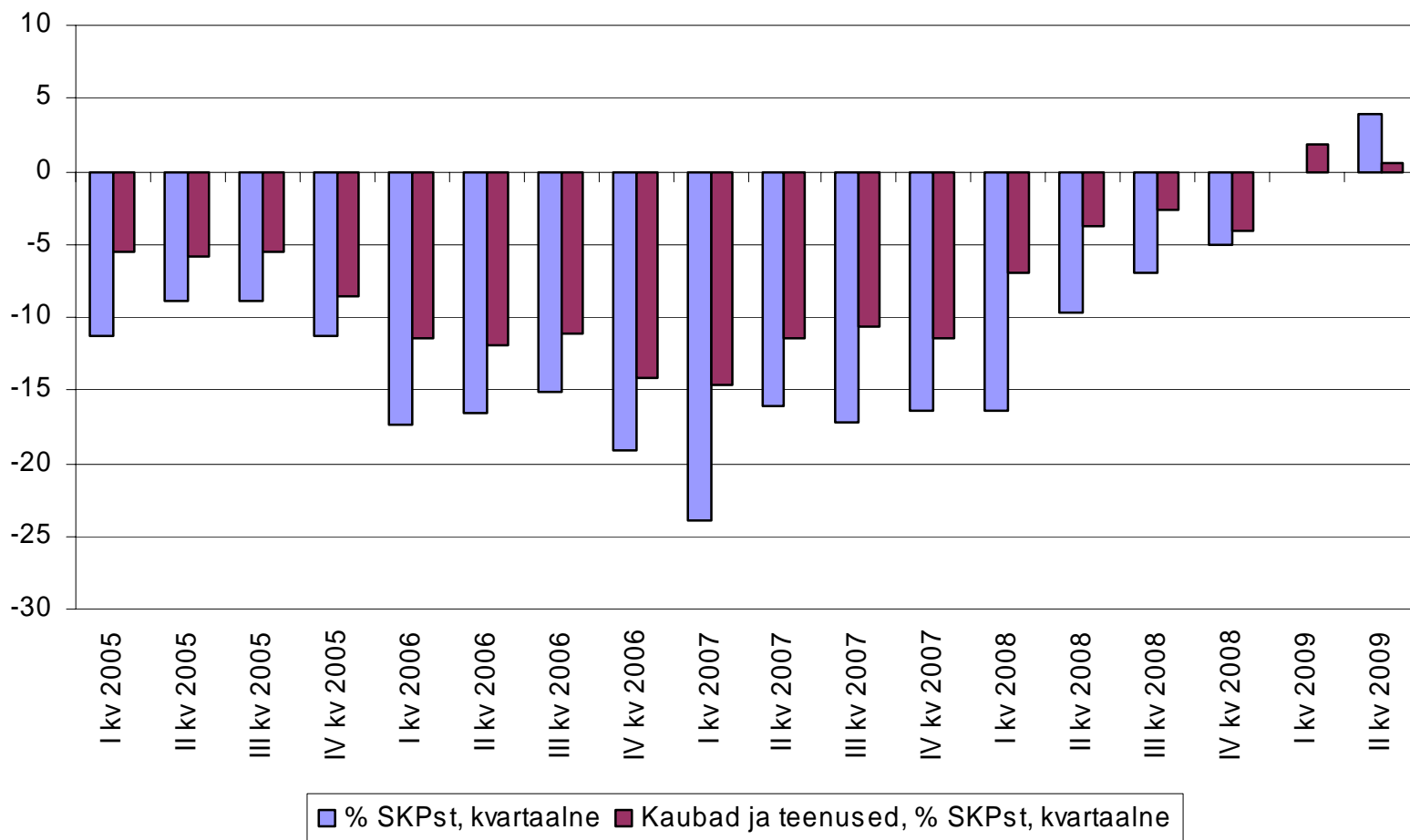

Makrotasakaal: kohandumine
on võimalik ka ilma valitsuse
ebanormaalse sekkumiseta

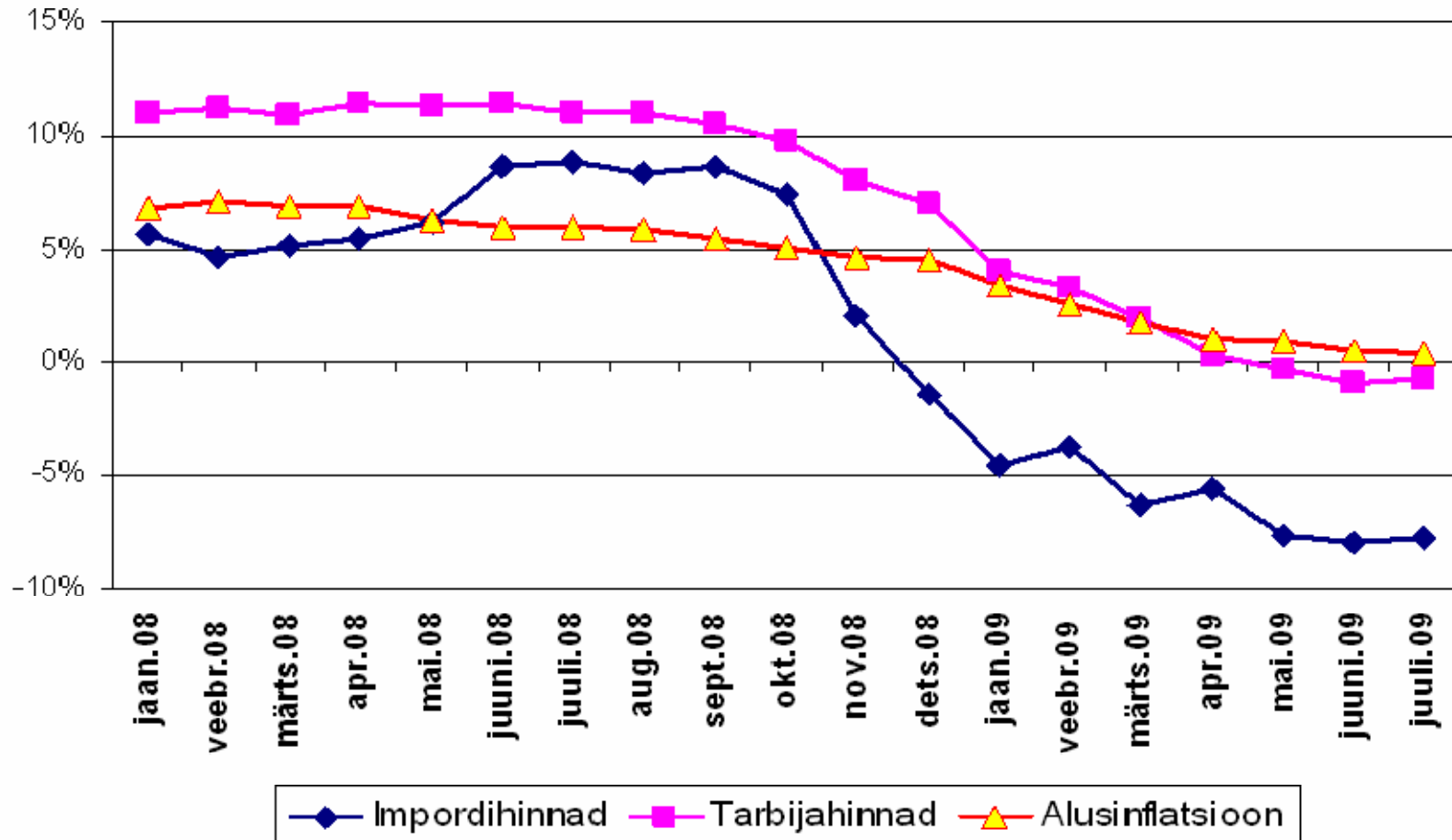
Tööturg: kohanemisvõime ja paindlikkus toetavad kasvu taastumist

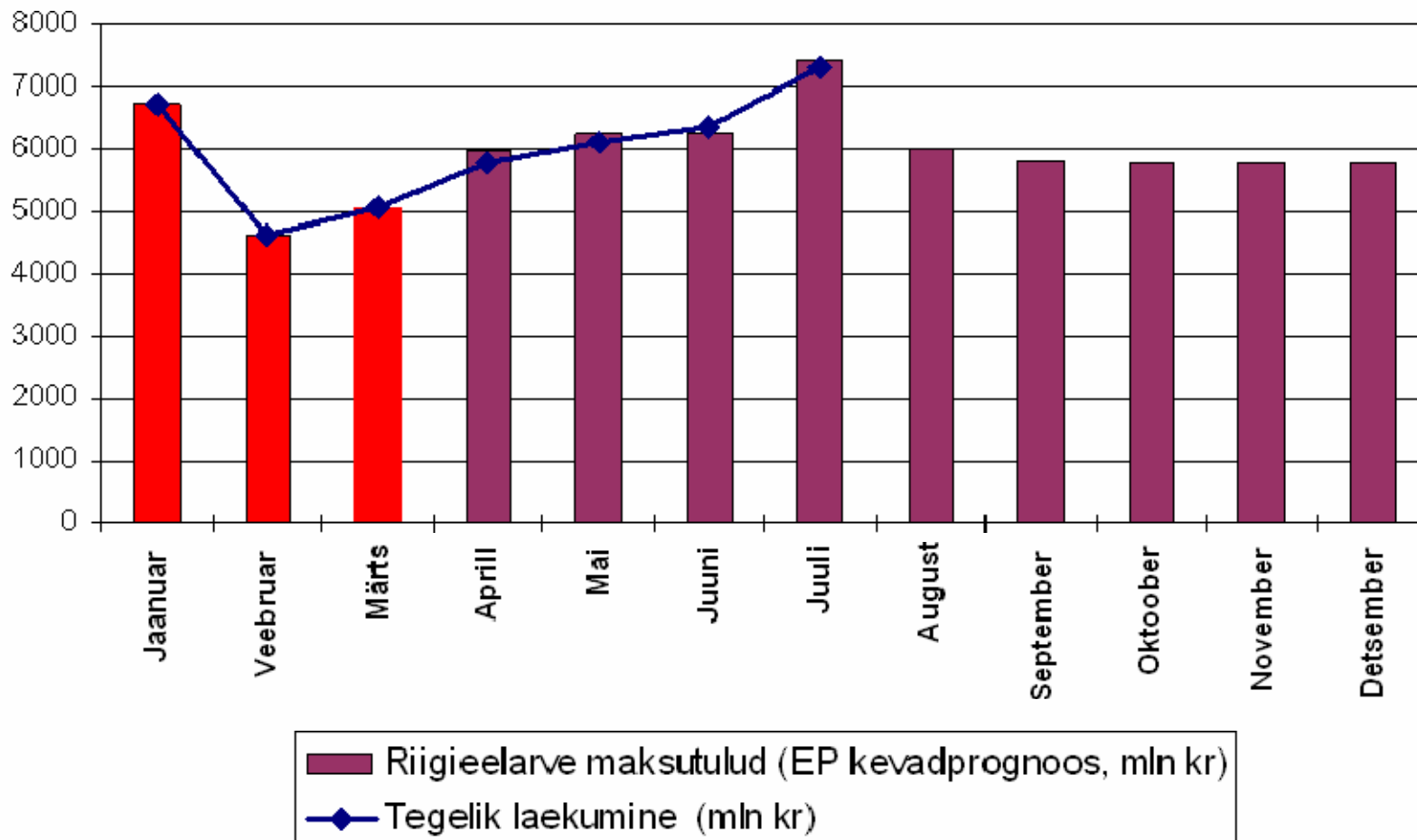
Jooksevkonto ülejääk: vähendab kriisi ajal haavatavust

Inflatsioon: sisemaise hinnasurve domineerimine on möödas

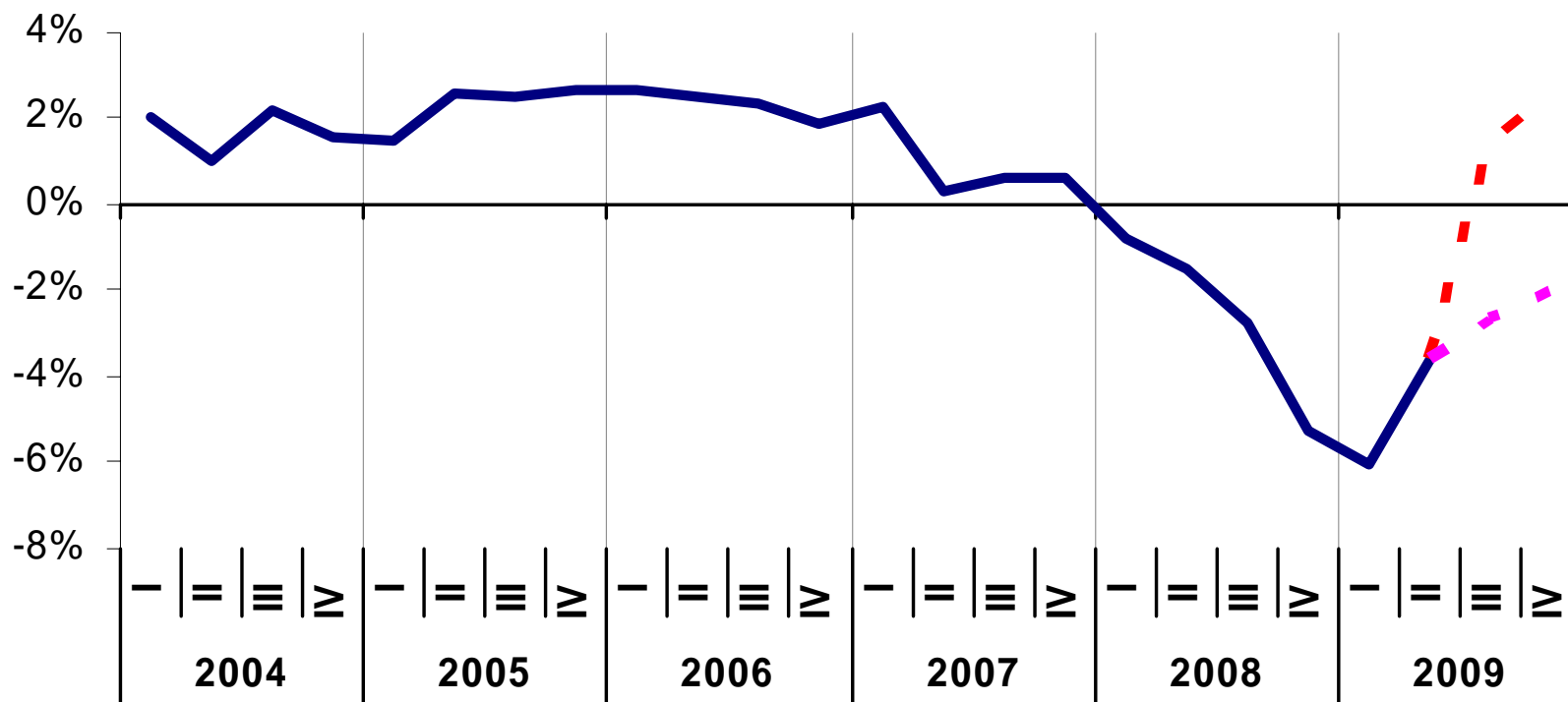
Riigieelarve: maksutulud ootuspärased, küsimus meetmete tõhususes

Ettevaade: kevadprognoosi
põhistsenaariumist pole põhjust
loobuda

Eesti: SKP languse tempo aeglustus

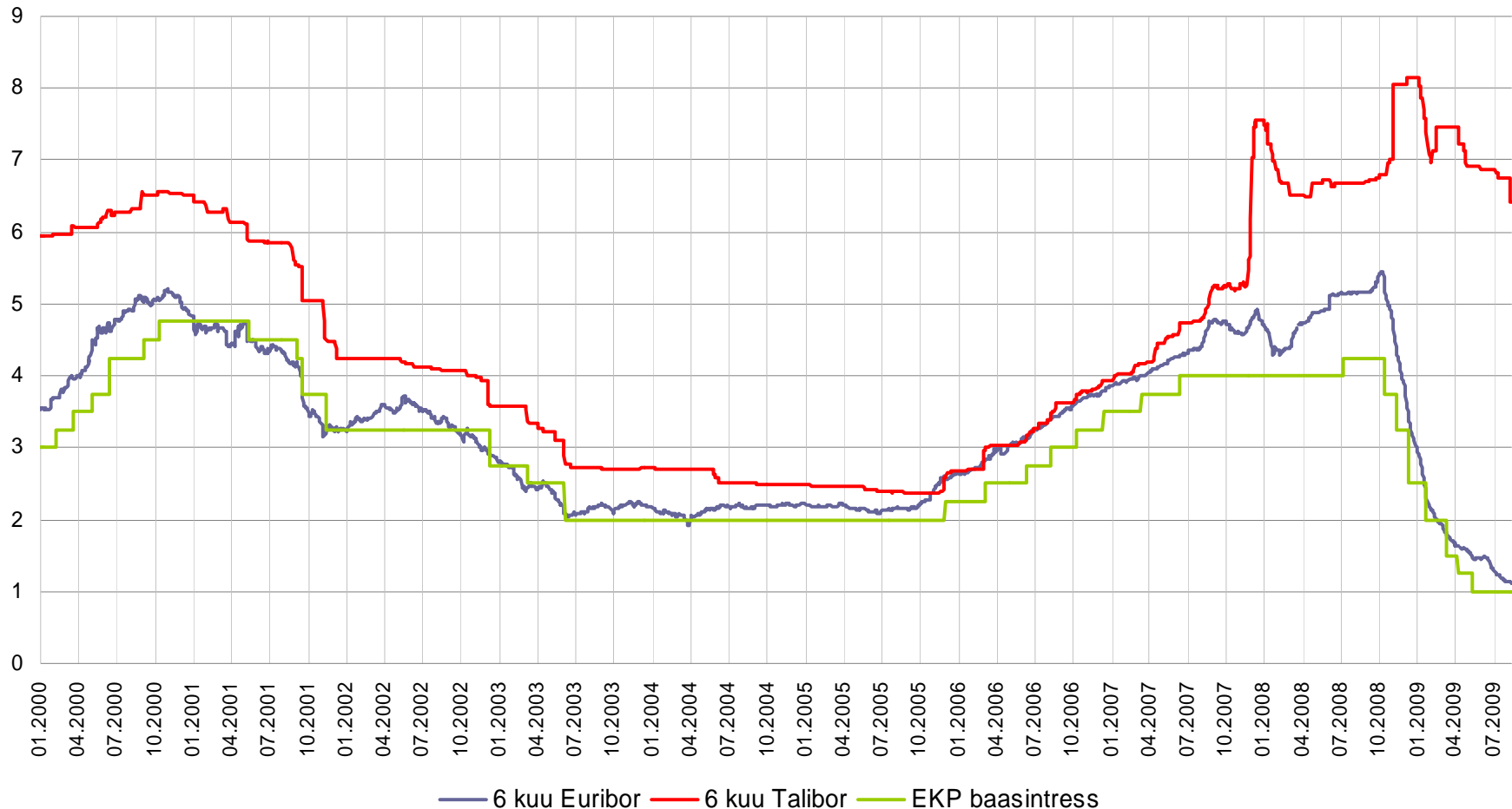
- SKP kvartaalne kasv (sesoonselt korrigeeritud)
- - - Põhistsenaariumi täitumiseks peaks kasv taastuma
- - - Pessimistlikuma stsenaariumi korral võib langus jätkuda

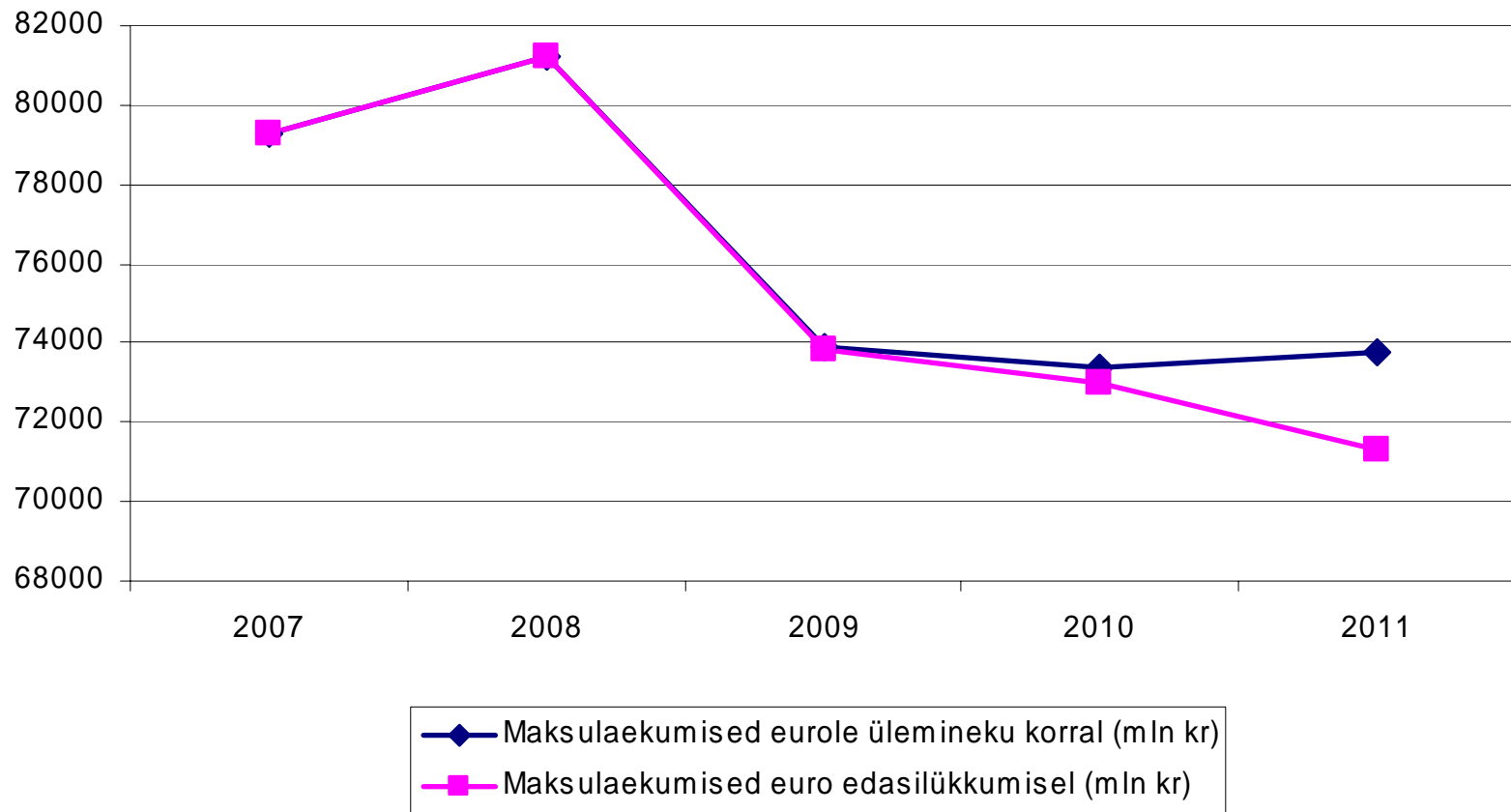
Kevadprognoosi paikapidavus: millistel tingimustel?

- Välisnõudluse poolel võib näha paranemise märke ja meie eksportiv sektor on võimeline seda ära kasutama
- Oma paindlikkust tõestanud tööturg ning uus töölepingu seadus soodustavad tööjõu ümberpaiknemist ning uute töökohtade loomist
- Pangandus on üleilmsele finantskriisile tänu puhvritele hästi vastu pidanud
- Küsimusi tekitab eelarvepoliitika ja eurole ülemineku tähtajaga seonduv, sellest aga sõltub majanduspoliitika usaldusväärsus, kaasatava raha hulk ja hind ning välisinvestorite aktiivsus

Rahaturu intressimäärad: meie usaldusväärsus jätab soovida

Euro edasilükkumine piirab meie võimalusi lähiaastail

Eesti Pank
Bank of Estonia

Kokkuvõte ja järeldused

Jätkusuutlik riigirahandus ongi Eesti “kriisipaketi” põhiülesanne

- Eesti majanduspoliitika usaldusväärsus on viimaste näitajate valguses paranemas ning meie järgnevad sammud eelarvepoliitika vallas peavad seda toetama
- Avatud väikeriigis ei saa valitsuse “kriisipakett” olla sama mis juhtivates tööstusriikides
 - välisnõudluse ärakukkumist ei saa asendada valitsuse kulude suurendamisega ehk valitsus ei saa kokku osta sisemaist toodangut
 - panganduse suure integreerituse juures ei saa ja polegi vajadust Eestist lähtuvate tugimeetmete järele, tähtsam on koostöös emapankade päritolu riikidega

Euro edasilükkamine ei anna midagi

- Mida selgem ja kindlam on eurole ülemineku tähtaeg, seda paremad on kasvuväljavaated
- Ülemineku tingimuste täitmise juures on suurim küsimärk seotud eelarve tasakaaluga
 - Majanduse areng ei ole viimastel kuudel vähendanud kriteeriumi täitmise saavutamise tõenäosust
- Eesti Panga varasema hinnangu kohaselt oli peale II lisaeelarvet vaja täiendavaid meetmeid 1,5 miljardi krooni ulatuses. Riskid, et kulud väljaspool valitsust kujunevad suuremaks ning mittemaksuliste tulude laekumine väiksemaks, võivad suurendada valitsussektori puudujääki veel 1–1,5 miljardit krooni

Kursi paindlikkuse apologeedid on jäänud vaiksemaks ...

- Kursipoliitika juures on põhimõtteline küsimus, kas šokkide korral majandus:
 - on ise paindlik
 - otsib abi välistest trikkidest
- Nn devalveerimise apologeedid lähtuvad intuiitivsest eeldusest, et majandus ise ei suuda hakkama saada, sest teda “ei lubata”
 - See aga tähendab, et ega keegi viitsigi õieti ju midagi teha (“las kurss kõigub”)
- Kui majandus osutub paindlikuks, on devalveerijatel suu vett täis

Kokkuvõtteks

- Maailmamajanduses on ilmnenud esimesed taastumise märgid, mis toetavad kevadprognoosi põhistsenaariumi paikapidavust
- Sise- ja välistasakaalu paranemine näitab, et Eesti majandus on kohandumisvõimeline
- Võimalike riskidega tuleb arvestada ning on tähtis, et valitsus eelarvepoliitika pikaajalist jätkusuutlikkust silmas pidades tegeleks edasi 2009. ja 2010. aasta eelarve tasakaalu parandamisega
- Euro võimalikult kiire kasutusele võtmine on hädavajalik nii lühikui pikaajalise kasvu toetamiseks. Eeldused selle eesmärgi täitmiseks on olemas

Eesti Pank
Bank of Estonia

Aitäh!

www.eestipank.info